

VĂN MẪU LỚP 6

Phân tích truyện cổ tích Thạch Sanh

I. DÀN Ý

Dàn ý 1

1. Bố cục của truyện Thạch Sanh Lí Thông

Có thể chia truyện thành bốn đoạn với nội dung chính như sau:

Đoạn 1 (từ đầu đến "mọi phép thần thông"): Nguồn gốc khác thường của Thạch Sanh.

Đoạn 2 (tiếp theo đến "Quận công"): Thạch Sanh bị Lí Thông lừa nhưng diệt được chằn tinh.

Đoạn 3 (tiếp theo đến "bộ hung"): Thạch Sanh vượt qua hàng loạt các thử thách (giết đại bàng, cứu công chúa khỏi hang; cứu thái tử con vua Thủy Tề...); Lí Thông cuối cùng bị trừng trị thích đáng.

Đoạn 4 (phần còn lại): Thạch Sanh được vua gả công chúa cho, đánh lui quân mười tám nước, sau đó được nhường ngôi.

2. Sự ra đời và lớn lên của Thạch Sanh

- Sự ra đời và lớn lên của Thạch Sanh vừa bình thường (bố mẹ chặt củi đổi gạo để sinh sống, hay giúp người) lại vừa khác thường. Sự khác thường thể hiện ở các chi tiết sau:

Bố mẹ già mới sinh được Thạch Sanh, mẹ có mang mấy năm mới sinh ra Thạch Sanh. Thạch Sanh được thần trên trời "dạy cho đủ các môn võ nghệ và mọi phép thần thông" từ khi bắt đầu biết dùng búa.

- Ý nghĩa của câu chuyện về sự ra đời và lớn lên vừa bình thường vừa kì lạ của Thạch Sanh:

Thạch Sanh xuất thân từ một gia đình nghèo, lương thiện, hay giúp đỡ mọi người; sớm mồ côi cha mẹ, phải tự lao động kiếm sống.

Sự ra đời và lớn lên kì lạ như vậy hé mở và tô đậm những tài năng và chiến công của nhân vật Thạch Sanh về sau, làm tăng sức hấp dẫn của câu chuyện.

3. Những thử thách mà Thạch Sanh đã trải qua

- Những thử thách mà Thạch Sanh từng trải qua:

Bị mẹ con Lí Thông lừa đi canh miếu thờ (thực ra là thế mạng cho Lí Thông). Thạch Sanh bỏ xác chần tinh làm hai, chặt đầu quái vật đem về; nhặt bộ cung tên bằng vàng do quái vật để lại nhưng cũng bị Lí Thông cướp công và lừa đuổi đi.

Theo vết máu đại bàng nên Thạch Sanh biết nơi ở của nó. Chàng tự nguyện xuống hang trong núi sâu tiêu diệt đại bàng, cứu công chúa nhưng bị Lí Thông bịt kín cửa hang không lên được. Nhưng cũng vì tìm lối lên mà Thạch Sanh còn cứu được cả thái tử - con vua Thủy Tề - bị yêu tinh đại bàng nhốt trong cũi sắt ở cuối hang. Thái tử mời chàng xuống chơi thủy phủ. Vua Thủy Tề đãi Thạch Sanh rất hậu, biếu nhiều vàng nhưng chàng chỉ nhận cây đàn.

Thạch Sanh bị hồn chần tinh và đại bàng mưu hại bị nhốt trong ngục tối. Tiếng đàn của chàng giải bệnh cho công chúa, vạch tội ác của Lí Thông, minh oan cho bản thân.

Hoàng Tử mười tám nước đến cầu hôn công chúa nhưng không được đã kết binh trả thù. Thạch Sanh mang đàn thần ra gảy để lui binh.

- Các thử thách mà nhân vật trải qua ngày càng khó khăn hơn và theo đó, phẩm chất của Thạch Sanh được bộc lộ rõ nét hơn; vẻ đẹp của nhân vật chính hiện ra toàn diện hơn, hoàn chỉnh hơn:

Tính thật thà, chất phác (tin lời Lí Thông nhiều lần).

Tinh thần dũng cảm và tài năng (diệt chần tinh, diệt đại bàng là những yêu quái có nhiều phép lạ).

Lòng nhân đạo, khoan dung (tha tội chết cho mẹ con Lí Thông, hòa hiếu và còn thiết đãi quân xâm lược thua trận).

4. Sự đối lập giữa Thạch Sanh và Lí Thông

- Thạch Sanh và Lí Thông là hai nhân vật đối lập nhau như nước với lửa. Thạch Sanh đại diện cho cái thiện, Lí Thông tiêu biểu cho cái ác. Miêu tả xung đột giữa cái thiện và cái ác là một trong những nội dung cơ bản của truyện cổ tích. Sự đối lập giữa tính cách và hành động của hai nhân vật được thể hiện.

Thạch Sanh vô tư / Lí Thông vụ lợi (thấy Thạch Sanh khỏe, gạ kết nghĩa anh em để bóc lột sức lao động của Thạch Sanh).

Thạch Sanh thật thà, chất phác / Lí Thông lừa lọc, tàn nhẫn (lừa Thạch Sanh đi canh miếu để thế mạng cho hắn; đem đầu chần tinh nộp để lấy công; lấp cửa hang để giết Thạch Sanh và lấy công chúa, nối ngôi vua).

Thạch Sanh nhân hậu / Lí Thông độc ác, xảo quyệt (sẵn sàng giết chết Thạch Sanh để cướp công nhưng lại giả nhân, giả nghĩa, ngon ngọt lừa hại Thạch Sanh).

- Ở truyện cổ tích này, Thạch Sanh có nhiều loại kẻ thù khác nhau nhưng phải nói rằng Lí Thông là kẻ thù chủ yếu, nguy hiểm và lâu dài nhất của Thạch Sanh. Lí Thông đối lập với

Thạch Sanh một cách toàn diện và sâu sắc. Lí Thông là một hình tượng nhân vật có giá trị khái quát cao, biểu tượng cho loại người độc ác, xấu xa nhất, bị người đời nguyên rủa, bị ông Trời trừng phạt - bị sét đánh chết, hóa thành con bọ hung dơ bẩn. (Thực ra, sét đánh chết chỉ tiết biểu thị thái độ trừng phạt của nhân dân đối với cái ác).

5. Ý nghĩa của chi tiết tiếng đàn và niêu cơm thần kì

Truyện Thạch Sanh có nhiều chi tiết thần kì, trong đó đặc sắc nhất là chi tiết tiếng đàn và niêu cơm của Thạch Sanh.

- Tiếng đàn của Thạch Sanh: Tiếng đàn của Thạch Sanh cũng như tiếng sáo của Sọ Dừa, tiếng hát của Trương Chi... là những chi tiết nghệ thuật rất hay trong truyện cổ tích, thể hiện sự sáng tạo của nhân dân và tủy tủy truyện, nó hàm chứa nhiều ý nghĩa sâu sắc. Ở truyện Thạch Sanh, tiếng đàn thần kì có một số ý nghĩa chính như sau:

Tiếng đàn giúp Thạch Sanh được minh oan: Sau khi cứu công chúa, Thạch Sanh bị Lí Thông lấp cửa hang cướp công chúa, nhưng vì thế chàng còn cứu được cả thái tử con vua Thủy Tề và được tặng cây đàn thần. Trở về gốc đa, Thạch Sanh bị hồn ma chằn tinh và đại bàng trả thù, bị bắt vào ngục tối. Nhờ có tiếng đàn thần mà công chúa khỏi câm, nhận ra Thạch Sanh có cơ hội kể tội Lí Thông. Do vậy, tiếng đàn thần cũng là tiếng đàn của công lí. Sử dụng chi tiết này, tác giả dân gian đã thể hiện quan và ước mơ về công lí của mình.

Tiếng đàn là vũ khí kì diệu đánh đuổi quân xâm lược: Tiếng đàn của Thạch Sanh vừa cất lên thì "quân sĩ mười tám nước bủn rủn tay chân... các hoàng tử phải cỡi giáp xin hàng". Ở đây, tiếng đàn là đại diện cho sức mạnh của chính nghĩa và tinh thần yêu chuộng hòa bình của nhân dân ta. Nó là công cụ để cảm hóa lòng người, thu phục nhân tâm.

- Niêu cơm của Thạch Sanh.

Đây là một niêu cơm thần kì, "quân sĩ mười tám nước ăn mãi, ăn mãi nhưng niêu cơm bé xíu cứ ăn hết lại đầy". Những kẻ thua trận trước đó "bĩu môi không muốn cầm đũa" đến lúc này phải ngạc nhiên, thán phục.

Tính chất lạ kì của niêu cơm càng chứng tỏ sự tài giỏi của Thạch Sanh.

Đây là niêu cơm hòa bình, đầm tinh thần nhân đạo, khoan hòa của nhân dân ta đối với kẻ bại trận.

6. Cách kết thúc truyện Thạch Sanh

Ở phần kết thúc truyện, Thạch Sanh không những được nhà vua gả công chúa cho mà còn được vua nhường ngôi. Theo quan niệm dân gian xưa, đó là phần thưởng lớn lao dành cho nhân vật Thạch Sanh, xứng đáng với những thử thách mà nhân vật trải qua, xứng đáng với phẩm chất và tài năng mà Thạch Sanh có được - những điều không thể có trong đời sống thực tế thì nhân dân đem tặng cho nhân vật của mình. Còn mẹ con Lí Thông tuy được Thạch Sanh tha cho tội chết, về quê làm ăn nhưng cuối cùng cũng bị sét đánh và hóa thành kiếp bọ hung dơ bẩn. Đó là kết thúc có hậu thường thấy ở các truyện cổ tích Việt Nam và thế giới.

Nó thể hiện ước mơ của nhân dân về công lí xã hội (ở hiền gặp lành, ác giả ác báo), ước mơ về sự đổi đời (cũng như ở truyện Sọ Dừa, Tấm Cám, Cây Bút Thần...)

* Truyện Thạch Sanh kể về người dũng sĩ diệt chằn tinh, diệt đại bàng cứu công chúa, vạch mặt kẻ vong ân bội nghĩa Lí Thông, chống quân xâm lược mười tám nước. Truyện thể hiện ước mơ, niềm tin về đạo đức, công lí xã hội và tinh thần nhân đạo, yêu hòa bình của nhân dân ta. Truyện sử dụng nhiều chi tiết thần kì, độc đáo, giàu ý nghĩa (bộ cung tên vàng, cây đàn, niêu cơm...).

7. Nhận xét của em về nhân vật Lí Thông trong truyện cổ tích Thạch Sanh

Truyện Thạch Sanh thuộc loại truyện cổ tích thần kì rất hấp dẫn. Đối lập với con người bất hạnh tài ba là nhân vật Lí Thông, một con người gian hiểm, nhiều mưu mô xảo quyệt. Mỗi một tình tiết của truyện như một nấc thang của tội ác mà Lí Thông leo lên, dần thân vào, hai bàn tay thấm đầy máu và nước mắt của "người em kết nghĩa!".

Lí Thông là một kẻ nấu rượu và bán rượu. Gặp Thạch Sanh gánh củi về gốc đa. Hắn nghĩ chàng trai cô độc, nghèo khổ mà có sức khỏe cường tráng này có thể lợi dụng được. Cái âm mưu đưa Thạch Sanh về nhà và kết nghĩa anh em của Lí Thông xét đến cùng vẫn có thể cảm thông được. Vì Lí Thông mới chỉ lợi dụng sức lao động của chàng trai mồ côi mà thôi.

Lí Thông đến phiên mình phải nộp mạng cho chằn tinh. Kẻ tham sống sợ chết này đã ranh ma đánh lừa Thạch Sanh đi thế mạng, với lí do anh "dở cất mẻ rượu"... Người đời thiếu gì kẻ tham sống sợ chết như Lí Thông

Hành động Lí Thông cướp công Thạch Sanh là một hành động vô cùng trắng trợn. Hắn dọa Thạch Sanh là đã giết vật báu "vua nuôi đã lâu", tất sẽ bị "tội chết". Có vẻ "nhân đức", hắn khuyên Thạch Sanh "trốn ngay đi", mọi hậu quả hắn sẽ "lo liệu". Lí Thông đã đem đầu quái vật dâng nộp triều đình, được nhà vua trọng thưởng phong cho làm Quận công. Lòng tham vô đáy, mờ mắt vì danh lợi bổng lộc mà anh bán rượu "khôn ngoan" đánh lừa em kết nghĩa để cướp công một cách "tài tình".

Quận công đã "chém" được chằn tinh sao lại không bắt được đại bàng? Muốn trở thành phò mã, Lí Thông lại dần sâu tội ác bằng mưu mô mới. Hắn rất "khôn ngoan" tổ chức hội hát xướng mười ngày để "kết nghĩa". Lần thứ hai, Lí Thông đã xảo quyệt cướp công Thạch Sanh. Hắn rất nhẫn tâm và đã man sai quân lính vắn đá lấp kín hang để giết Thạch Sanh, người đã xông pha nguy hiểm chém chằn tinh, giết đại bàng, cứu nàng công chúa, để Lí Thông được giàu sang, vinh hiển. Hành động sai lính lấp hang cho thấy anh bán rượu hiện nguyên hình là kẻ táng tận lương tâm, đôi bàn tay thấm đầy máu và nước mắt đồng loại.

Tiếng đàn thần là một yếu tố hoang đường kì diệu tạo nên sức hấp dẫn của truyện cổ tích Thạch Sanh; nó mang ý nghĩa như một biểu tượng về sức mạnh công lí. Tiếng đàn thần được Thạch Sanh gảy lên trong ngục tối đã chữa được bệnh "câm" của nàng công chúa, đã vạch mặt chân tướng xảo quyệt của Lí Thông trước triều đình.

Cái kết của truyện thật sâu sắc lí thú. Mẹ con Lí Thông bị lột hết mọi chức tước, bị đuổi về quê, bị sét đánh chết hóa thành bọ hung. Lưới trời lồng lộng!

Anh bán rượu trở thành Quận công, sắp trở thành phò mã... cuối cùng biến thành bọ hung! Tham thì tham, ác giả ác báo là vậy! Tên Lí Thông đã bị người đời phi nhổ, chết trong nhục nhã!

Dàn ý 2

1. Về sự ra đời và lớn lên của Thạch Sanh

Những nhân vật chính của truyện cổ tích thường được xây dựng trên sự thống nhất giữa những nét bình thường với những nét khác thường. Những nét bình thường giúp cho nhân dân cảm thấy nhân vật của truyện thật gần gũi với họ. Những nét khác thường của nhân vật lại thu hút sự chú ý của người kể, tạo nên niềm thích thú khiến họ "tò mò" muốn theo dõi đến cùng số phận của các nhân vật - nơi họ gửi gắm tất cả tình cảm yêu ghét, những ước mơ, những buồn vui trong cuộc đời.

Những nét bình thường và cả những nét khác thường của nhân vật chính thường được giới thiệu ngay trong đoạn đầu kể về sự ra đời và lớn lên của nhân vật (Ví dụ: Sọ Dừa vừa là con một bà mẹ nghèo, lại vừa có nguồn gốc khác thường, mang một bộ dạng khác thường ngay lúc mới sinh ra). Vì thế đến với truyện Thạch Sanh, trước hết chúng ta phải tìm ra cả những nét bình thường, cả những nét khác thường ngay trong thời thơ ấu của nhân vật.

a) Những nét bình thường:

- Cha mẹ của Thạch Sanh là những người lao động nghèo khổ, sống bằng nghề kiếm củi đổi gạo nuôi thân.
- Họ là những người hiền lành, tốt bụng, thường giúp đỡ mọi người, mặc dù chính mình cũng nghèo.
- Khi mới ra đời, chàng đã mồ côi bố. Khi vừa khôn lớn thì mẹ lại chết. Thạch Sanh là một nhân vật thuộc kiểu "người mồ côi" - tiêu biểu cho một hạng người khốn khổ nhất trong cuộc đời.
- Lớn lên trong cảnh mồ côi cả cha lẫn mẹ, Thạch Sanh sống vừa thiếu thôn tình cảm, vừa thiếu thốn cả về vật chất (lủi thủi trong túp lều cũ dưới-gốc đa, cả gia tài chỉ có chiếc búa).

Những nét bình thường ấy gợi lên ở người nghe, người đọc một cảm giác âm cúng, gần gũi và một niềm xót xa, thương cảm. Đó là một phần của cái tâm lí, tâm thế mà truyện cổ tích rất cần tạo nên nơi người nghe kể chuyện cổ tích - tạo nên ngay từ lúc mở đầu truyện.

b) Những nét khác thường:

- Tuy vẫn do một bà mẹ nghèo dưới trần thế sinh ra, nhưng Thạch Sanh lại chính là Thái tử trên trời, do Ngọc Hoàng sai xuống đầu thai.
- Thời gian bà mẹ mang thai dài khác thường (dài đến mấy năm).

- Vừa đến tuổi trưởng thành, Thạch Sanh đã biết dùng búa (chiếc búa bình thường do cha để lại) thì lại được thiên thần dạy võ nghệ và các phép thần thông.

Nghĩa là ẩn bên trong vẻ ngoài vất vả lam lũ của một người tiểu phu bình thường là một con người cao quý khác thường, có những phẩm chất khác thường. Điều đó mở ra hướng phát triển của câu chuyện: truyện sẽ kể về diễn biến của một số phận tuy bình thường mà lại khác thường. Truyện lôi cuốn người nghe một phần do cái tâm lí, tâm thế mà nó tạo nên nơi người nghe kể: tâm lí háo hức chờ theo dõi một số phận tưởng như bình thường mà lại đầy sự khác thường. Cả hai phần, hai nửa tâm lí, tâm thế ấy hợp lại thành cái mà người ta gọi là tâm lí nghệ thuật khi nghe kể chuyện cổ tích.

Những nét bình thường trộn lẫn những nét khác thường như thế được xây dựng xuất phát từ quan niệm của nhân dân cho rằng chính những con người bình thường lại có phẩm chất khác thường, lập nên những chiến công khác thường, kì lạ.

Điều này sẽ được bộc lộ dần qua phần quan trọng nhất của truyện kể về các thử thách mà Thạch Sanh gặp phải và các chiến công mà chàng đạt được sau mỗi lần vượt qua thử thách.

2. Những thử thách và chiến công

a) Diễn biến số phận của Thạch Sanh được tạo thành bởi những trở ngại mang ý nghĩa thử thách mà chàng liên tiếp gặp phải. Đó là quá trình chàng liên tiếp lập được những chiến công thần kì, khác thường.

- Bị mẹ con Lý Thông lừa đi canh miếu thờ. Tại đây Thạch Sanh chiến đấu với chằn tinh và tiêu diệt nó.
- Xuống hang sâu cứu công chúa, Thạch Sanh chiến đấu với đại bàng tinh. Chàng chiến thắng. Nhưng lại bị Lý Thông lấp cửa hang.
- Ở dưới hang, Thạch Sanh bắn tan cũi thần của đại bàng tinh, cứu thoát thái tử.
- Bị hồn của chằn tinh và đại bàng liên kết hãm hại, Thạch Sanh bị bắt vào ngục. Nhưng rồi chàng tự giải phóng được mình nhờ có cây đàn kì diệu do vua Thủy tề ban tặng. Rồi chàng được kết hôn với công chúa.
- Binh lính của mười tám hoàng tử chư hầu bị công chúa từ hôn, kéo nhau sang đánh. Thạch Sanh lại chiến thắng họ nhờ cây đàn kì diệu giúp sức.

Những Lý Thông, chằn tinh, đại bàng và liên quân mười tám nước chư hầu là những lực lượng thù địch gây trở ngại cho Thạch Sanh. Nhưng chàng là nhân vật lí tưởng trong thế giới cổ tích nên chàng lần lượt chiến thắng mọi trở ngại do nhân vật thù địch gây ra. Những trở ngại đó càng về sau càng gay gắt hơn, và do vậy, những thử thách mà nhân vật lí tưởng trải qua cũng ngày càng khó khăn. Nhưng cũng vì thế những chiến thắng của nhân vật sau mỗi lần vượt qua thử thách - cũng ngày càng cao hơn. Đó cũng là quá trình nhân vật chính trở thành nhân vật lí tưởng. Trong quá trình ấy, nhân vật luôn được sự trợ thủ của các phương tiện thần kì.

b) Những phẩm chất mà Thạch Sanh bộc lộ qua những lần chiến thắng thử thách:

- Sự thật thà, chất phác, lòng thương người, sẵn sàng quên mình vì người khác.
- Lòng dũng cảm phi thường và tài năng khác thường (tài năng đạt đến mức thần kì - vì do thần linh ban cho, vì có sự hỗ trợ của các vật thần kì nằm trong tay nhân vật và còn vì những kẻ chiến bại như chần tinh, đại bàng đều có nhiều phép lạ).
- Lòng nhân đạo, khoan dung (tha tội chết cho mẹ con Lý Thông, chọn con đường chiến thắng các nước chư hầu bằng phương pháp hòa bình, lại chinh phục họ bằng bữa cơm khoan dung). Nhân dân Việt Nam yêu mến Thạch Sanh, thích kể và nghe kể chuyện về Thạch Sanh chính là do họ ngưỡng mộ phẩm chất và tài năng của chàng. Họ coi đó là những phẩm chất và tài năng lí tưởng mà họ mơ ước. Thạch Sanh hội tụ những phẩm chất và những nét tính cách tiêu biểu cho nhân dân lao động Việt Nam.

3. Lý Thông - nhân vật tương phản với Thạch Sanh

Về mọi phương diện, Lý Thông đều trái ngược với Thạch Sanh. Và quả thật hẳn luôn đối lập với chàng. Biểu hiện cụ thể như sau:

- Nếu Thạch Sanh thật thà, tin người bao nhiêu thì Lý Thông lại gian xảo, chỉ quen tính toán có lợi cho mình và nhiều mưu mô bậy nhiều.
- Thạch Sanh tự mình chiến đấu để lập nên chiến công. Nhờ chiến công tự tay lập nên ấy, chàng được hưởng hạnh phúc. Lý Thông chỉ dùng mưu mẹo gian xảo để cướp công của người khác mà sống.
- Kết cục là dù được Thạch Sanh tha chết nhưng Lý Thông đã bị sét đánh chết (cùng mẹ hắn), lại còn bị biến thành bọ hung (theo quan niệm dân gian Việt Nam thì đây là con vật bản thiêu) trong khi Thạch Sanh được hưởng hạnh phúc.
- Sự đối lập giữa Thạch Sanh với Lý Thông là sự đối lập giữa thiện với ác, thật thà với gian xảo, vị tha với ích kỉ, tài năng với bất tài.

Xây dựng những mẫu nhân vật tương phản tuyệt đối như vậy là đặc điểm nghệ thuật của thể loại truyện cổ tích (kiểu loại truyện cổ tích thần kì). Nhân vật phản diện là đối tượng chiến thắng của nhân vật chính diện, đồng thời có tác dụng làm nổi bật nhân vật chính diện.

4. Vai trò của một số chi tiết thần kì

Truyện cổ tích thần kì không thể vắng bóng những chi tiết thần kì.

Ở truyện Thạch Sanh, đó là những phép thần thông mà thần linh dạy cho Thạch Sanh; là bộ cung tên thần kì mà Thạch Sanh có được nhờ giết chết chần tinh; là cây đàn thần do Long Vương ban tặng mà nhờ âm thanh thần kì của nó, Thạch Sanh ra khỏi ngục, được kết hôn với công chúa và chiến thắng quân chư hầu; chiếc nồi cơm thần kì ăn hết lại đầy giúp Thạch Sanh khuất phục được hoàn toàn kẻ thù.

Đặc sắc nhất là hai chi tiết sau:

a) Cây đàn thần kì và gắn với nó là âm nhạc thần kì

- Ở truyện này, đó là tiếng đàn của công lí, nó thực hiện ước mơ về công lí của nhân dân.
- Nhưng đây cũng chính là tiếng đàn hòa bình dùng để chiến thắng và cảm hóa kẻ thù. Với ý nghĩa này, cây đàn thần kì tượng trưng cho tinh thần yêu chuộng cái thiện, yêu chuộng hòa bình của nhân dân ta trong quan hệ đối ngoại.

b) Niêu cơm thần kì cũng có nhiều ý nghĩa:

- Tượng trưng cho khả năng sáng tạo vô cùng tận của nhân dân lao động;
- Biểu hiện tài năng thần kì, phi thường của nhân vật Thạch Sanh;
- Tượng trưng cho truyền thống nhân đạo của dân tộc ta trong quan hệ đối ngoại. Cả hai chi tiết thần kì này, cùng với các chi tiết thần kì khác góp phần quan trọng tạo nên vẻ đẹp kì diệu và sức hấp dẫn kì lạ của truyện cổ tích Thạch Sanh.

5. Về cách kết thúc của truyện

a) Truyện Thạch Sanh mở đầu bằng cảnh Thạch Sanh sinh ra, lớn lên trong nghèo khổ, diễn biến tiếp tục bằng việc Thạch Sanh liên tiếp gặp tai họa và phải liên tiếp đương đầu với chúng, để rồi kết thúc bằng việc chàng được kết hôn cùng công chúa, lại được lên ngôi vua. Truyện cũng kết thúc bằng sự thất bại hoàn toàn, thảm hại của các nhân vật thù địch: Chằn tinh, đại bàng tinh bị tiêu diệt, mẹ con Lý Thông bị sét đánh chết, hóa kiếp thành bọ hung, liên quân mười tám nước chư hầu ngoan ngoãn rút lui. Đó là kiểu kết thúc có hậu phổ biến ở các truyện cổ tích thần kì.

b) Kiểu kết thúc ấy thể hiện ước mơ về công lí xã hội (ở hiền gặp lành, ở ác gặp ác), ước mơ về hạnh phúc (những người lương thiện, hiền lành dù ban đầu gian nan, khổ cực nhưng cuối cùng được vinh hiển, được đền bù xứng đáng, được đổi đời), ước mơ về những mẫu người lí tưởng (đó là những người mang đầy đủ những phẩm chất đạo đức và tài năng tiêu biểu của nhân dân).

c) Kiểu kết thúc này một mặt thỏa mãn nhu cầu của nhân dân về cái đẹp (cái đẹp ở trong con người, cái đẹp ngoài cuộc đời), một mặt góp phần làm nên ý nghĩa giáo dục sâu sắc của thể loại truyện cổ tích.

II. BÀI LÀM THAM KHẢO

Bài làm 1

Kho tàng truyện cổ tích Việt Nam vô cùng phong phú, đặc sắc. Với trí tưởng tượng phong phú, tài hoa các tác giả dân gian đã dựng lên bức chân dung các nhân vật chính diện thật

tuyệt mỹ, hoàn hảo, không chỉ đẹp về ngoại hình mà còn đẹp cả phẩm chất bên trong. Thạch Sanh là một truyện cổ tích như vậy.

Thạch Sanh là truyện cổ tích thần kì, nhân vật thuộc kiểu người dũng sĩ, đây là mô típ phổ biến trong truyện cổ tích Việt Nam và thế giới. Câu chuyện với những tình tiết bất ngờ, hợp lí đã tạo nên sức hấp dẫn với người đọc.

Trước hết tác phẩm là bài ca ca ngợi người anh hùng lí tưởng Thạch Sanh trong cuộc đấu tranh lại cái ác. Thạch Sanh vốn là con Ngọc Hoàng, nhưng được sai xuống đầu thai làm con của một gia đình nghèo khó, hiền lành, tốt bụng. Sự ra đời của Thạch Sanh cũng ẩn chứa rất nhiều điều kì lạ. Người mẹ sau nhiều năm mang thai mới sinh ra Thạch Sanh. Khi cậu vừa khôn lớn thì mẹ qua đời. Thạch Sanh sống một mình trong túp lều cũ cạnh gốc đa, hàng ngày kiếm củi bán để sống. Sự ra đời của Thạch Sanh là sự kết hợp hài hòa giữa những cái bình thường và phi thường. Điều bình thường ở Thạch Sanh đó là được sinh ra trong một gia đình nghèo, sau khi cha mẹ chết cậu làm nghề kiếm củi để nuôi sống bản thân. Nhưng điểm nhấn của nhân vật chính là yếu tố phi thường: mẹ mang thai vài năm mới sinh, được các thiên thần dạy đủ các môn võ nghệ và phép thần thông. Sự ra đời và lớn lên kì lạ như vậy như một tín hiệu báo những chiến công oanh liệt của Thạch Sanh sau này. Mang trong mình sự hài hòa giữa nét bình thường và khác thường còn cho ta thấy rằng những con người bình thường cũng có thể mang trong mình những khả năng, phẩm chất khác thường.

Cũng như các nhân vật truyện cổ tích khác, Thạch Sanh phải trải qua rất nhiều thử thách khác nhau để khẳng định bản thân và đến được bến bờ hạnh phúc, đồng thời cho thấy quá trình đấu tranh thiện, ác gian nan của chàng. Là một người mồ côi, luôn khao khát được yêu thương, bởi vậy khi Lý Thông ngỏ lời kết nghĩa anh em, Thạch Sanh đã lập tức đồng ý. Ta thấy rằng Lý Thông không hề có lòng tốt khi kết nghĩa với Thạch Sanh mà chỉ muốn lợi dụng chàng. Thử thách đầu tiên mà Thạch Sanh phải trải qua là thử thách lòng tin. Lý Thông nói dối để Thạch Sanh đi canh miếu thờ, mà thực chất là đẩy Thạch Sanh đến chỗ chết, Lý Thông là kẻ hết sức mưu mô, xảo quyệt, ích kỉ vì mạng sống của mình mà đẩy người anh em vào chỗ chết. Vốn là người hiền lành nên chàng tin lời anh ngay, trong đêm canh miếu, Thạch Sanh không những không bị giết mà còn đánh bại chằn tinh. Qua những việc làm đó cho thấy Thạch Sanh là một người thật thà, chất phác.

Lý Thông tiếp tục tỏ ra là tên gian xảo, một lần nữa lừa Thạch Sanh, khiến chàng bỏ về túp lều cũ, còn hắn thì dâng hoàng nhận lấy công trạng và linh thiêng. Công chúa bị đại bàng bắt đi, Thạch Sanh nghĩa hiệp mang cung tên vàng ra bắn bị thương con chim ác, chàng đã đi theo giấu máu và tìm đến tận cửa hang. Nghe theo lời nhờ cậy của Lý Thông, chàng xuống hang sâu cứu công chúa, nhưng lại bị Lý Thông lấp cửa hang. Ở dưới đó, chàng không hề sợ hãi, tìm đường ra, trên đường tìm lối thoát chàng còn cứu thêm con vua Thủy Tề. Chàng quả là người có tấm lòng nhân hậu và lương thiện. Nói về phần công chúa, sau khi được cứu về nàng hóa câm, đó cũng chính là bằng chứng tố cáo tội ác của Lý Thông.

Tội ác của Lý Thông ngày một gia tăng, được các tác giả dân gian khéo léo xếp theo chiều tăng tiến, ban đầu hắn lợi dụng Thạch Sanh thế mạng cho mình, rồi tiếp đến cướp công một cách trắng trợn, không dừng lại ở đó hắn còn nhẫn tâm giết chết Thạch Sanh. Những tội ác của Lý Thông mỗi ngày một tăng lên cho thấy tính cách xấu xa, xảo quyệt, lòng tham vô đáy,

ham mê quyền lực, tiền bạc đến mờ mắt của hắn. Vậy liệu Lý Thông có bị trừng phạt đích đáng hay không?

Quá trình đấu tranh giữa cái thiện và cái ác ngày càng gay go, quyết liệt, Thạch Sanh không chỉ chịu sự hãm hại của Lý Thông, mà còn bị hồn của đại bàng và chằn tinh báo thù, chàng bị giam vào ngục. Cái ác ngày càng tăng dần về cấp độ thì ta cũng thấy cái thiện cũng ngày một trưởng thành, lớn mạnh hơn. Nhờ có tiếng đàn Thạch Sanh được giải oan, còn mẹ con Lý Thông phải chịu tội. Tiếng đàn chính là tiếng nói của công lý, nhờ có tiếng đàn mà mọi oan khuất của Thạch Sanh đã được hóa giải. Có một điều đặc biệt đó là Thạch Sanh không phải là người trừng phạt tội ác mẹ con Lý Thông mà chính đất trời đã trừng trị chúng. Qua chi tiết đó càng thể hiện rõ tấm lòng bao dung, độ lượng của Thạch Sanh với kẻ đã hãm hại mình. Câu chuyện kết thúc có hậu, Thạch Sanh lấy công chúa, công lí, công bằng đã được thực thi.

Truyện Thạch Sanh không chỉ phản ánh quá trình đấu tranh thiện ác mà còn thể hiện lòng yêu chuộng hòa bình của nhân dân ta. Lấy công chúa, Thạch Sanh trải qua thử thách cuối cùng: thu phục các nước chư hầu. Với niêu cơm thần và tiếng đàn thần các nước chư hầu phải ngã mũ xin hàng. Chi tiết niêu cơm thần và tiếng đàn thần là hai chi tiết có nhiều giá trị, ý nghĩa. Niêu cơm thần thể hiện mơ ước, khát vọng cuộc sống ấm no, hạnh phúc và tấm lòng nhân đạo của dân tộc. Tiếng đàn thần tượng trưng cho khát vọng hòa bình của nhân dân ta. Trải qua rất nhiều khó khăn thử thách, Thạch Sanh đã đến được bến bờ hạnh phúc, chung sống cùng công chúa và cai trị đất nước. Đây là phần thưởng xứng đáng cho đức hạnh cũng như tài năng của Thạch Sanh.

Đề tạo nên sự hấp dẫn ta không thể không nhắc đến những nét đặc sắc về mặt nghệ thuật. Thạch Sanh là một truyện cổ tích có cốt truyện hấp dẫn, giàu kịch tính. Xây dựng hai tuyến nhân vật đối lập: Thạch Sanh đại diện cho cái thiện, mẹ con Lý Thông, hồn chằn tinh, đại bàng đại diện cho cái xấu cái ác. Thông qua việc xây dựng hai tuyến nhân vật này nhân dân ta còn khẳng định một đạo lý ngàn đời đó là “Ở hiền gặp lành, ác giả ác báo”. Các chi tiết nghệ thuật được sắp đặt khéo léo, có quan hệ mật thiết với nhau. Ngoài ra, các chi tiết thần kì như cung tên vàng, đàn thần, niêu cơm thần cũng chứa đựng nhiều ý nghĩa sâu xa, thể hiện mơ ước, khát vọng của nhân dân.

Thạch Sanh là một trong những truyện cổ tích hay và đặc sắc nhất trong kho tàng truyện cổ tích Việt Nam. Truyện cổ tích Thạch Sanh đã xây dựng thành công hai tuyến nhân vật thiện và ác cùng với những chi tiết thần kì đặc sắc. Tác phẩm đã thể hiện niềm tin, mơ ước của nhân dân ta về đạo lý muôn đời “ở hiền gặp lành, ác giả ác báo”. Không chỉ vậy tác phẩm còn cho thấy tấm lòng nhân đạo và lòng yêu chuộng hòa bình của nhân dân ta.

Bài làm 2

Kho tàng truyện cổ tích Việt Nam vô cùng phong phú, đặc sắc. Với trí tưởng tượng phong phú, tài hoa các tác giả dân gian đã dựng lên bức chân dung các nhân vật chính diện thật tuyệt mỹ, hoàn hảo, không chỉ đẹp về ngoại hình mà còn đẹp cả phẩm chất bên trong. Thạch Sanh là một truyện cổ tích như vậy.

Thạch Sanh là truyện cổ tích thần kì, nhân vật thuộc kiểu người dũng sĩ, đây là mô típ phổ biến trong truyện cổ tích Việt Nam và thế giới. Câu chuyện với những tình tiết bất ngờ, hợp lí đã tạo nên sức hấp dẫn với người đọc.

Trước hết tác phẩm là bài ca ca ngợi người anh hùng lí tưởng Thạch Sanh trong cuộc đấu tranh lại cái ác. Thạch Sanh vốn là con Ngọc Hoàng, nhưng được sai xuống đầu thai làm con của một gia đình nghèo khó, hiền lành, tốt bụng. Sự ra đời của Thạch Sanh cũng ẩn chứa rất nhiều điều kì lạ. Người mẹ sau nhiều năm mang thai mới sinh ra Thạch Sanh. Khi cậu vừa khôn lớn thì mẹ qua đời. Thạch Sanh sống một mình trong túp lều cũ cạnh gốc đa, hàng ngày kiếm củi bán để sống. Sự ra đời của Thạch Sanh là sự kết hợp hài hòa giữa những cái bình thường và phi thường. Điều bình thường ở Thạch Sanh đó là được sinh ra trong một gia đình nghèo, sau khi cha mẹ chết cậu làm nghề kiếm củi để nuôi sống bản thân. Nhưng điểm nhấn của nhân vật chính là yếu tố phi thường: mẹ mang thai vài năm mới sinh, được các thiên thần dạy đủ các môn võ nghệ và phép thần thông. Sự ra đời và lớn lên kì lạ như vậy như một tín hiệu báo những chiến công oanh liệt của Thạch Sanh sau này. Mang trong mình sự hài hòa giữa nét bình thường và khác thường còn cho ta thấy rằng những con người bình thường cũng có thể mang trong mình những khả năng, phẩm chất khác thường.

Cũng như các nhân vật truyện cổ tích khác, Thạch Sanh phải trải qua rất nhiều thử thách khác nhau để khẳng định bản thân và đến được bến bờ hạnh phúc, đồng thời cho thấy quá trình đấu tranh thiện, ác gian nan của chàng. Là một người mồ côi, luôn khao khát được yêu thương, bởi vậy khi Lý Thông ngỏ lời kết nghĩa anh em, Thạch Sanh đã lập tức đồng ý. Ta thấy rằng Lý Thông không hề có lòng tốt khi kết nghĩa với Thạch Sanh mà chỉ muốn lợi dụng chàng. Thử thách đầu tiên mà Thạch Sanh phải trải qua là thử thách lòng tin. Lý Thông nói dối để Thạch Sanh đi canh miếu thờ, mà thực chất là đẩy Thạch Sanh đến chỗ chết, Lý Thông là kẻ hết sức mưu mô, xảo quyệt, ích kỉ vì mạng sống của mình mà đẩy người anh em vào chỗ chết. Vốn là người hiền lành nên chàng tin lời anh ngay, trong đêm canh miếu, Thạch Sanh không những không bị giết mà còn đánh bại chằn tinh. Qua những việc làm đó cho thấy Thạch Sanh là một người thật thà, chất phác.

Lý Thông tiếp tục tỏ ra là tên gian xảo, một lần nữa lừa Thạch Sanh, khiến chàng bỏ về túp lều cũ, còn hắn thì dâng hoàng nhận lấy công trạng và linh thưởng. Công chúa bị đại bàng bắt đi, Thạch Sanh nghĩa hiệp mang cung tên vàng ra bắn bị thương con chim ác, chàng đã đi theo giấu máu và tìm đến tận cửa hang. Nghe theo lời nhờ cậy của Lý Thông, chàng xuống hang sâu cứu công chúa, nhưng lại bị Lý Thông lấp cửa hang. Ở dưới đó, chàng không hề sợ hãi, tìm đường ra, trên đường tìm lối thoát chàng còn cứu thêm con vua Thủy Tề. Chàng quả là người có tâm lòng nhân hậu và lương thiện. Nói về phần công chúa, sau khi được cứu về nàng hóa câm, đó cũng chính là bằng chứng tố cáo tội ác của Lý Thông.

Tội ác của Lý Thông ngày một gia tăng, được các tác giả dân gian khéo léo xếp theo chiều tăng tiến, ban đầu hắn lợi dụng Thạch Sanh thế mạng cho mình, rồi tiếp đến cướp công một cách trắng trợn, không dừng lại ở đó hắn còn nhẫn tâm giết chết Thạch Sanh. Những tội ác của Lý Thông mỗi ngày một tăng lên cho thấy tính cách xấu xa, xảo quyệt, lòng tham vô đáy, ham mê quyền lực, tiền bạc đến mờ mắt của hắn. Vậy liệu Lý Thông có bị trừng phạt đích đáng hay không?

Quá trình đấu tranh giữa cái thiện và cái ác ngày càng gay go, quyết liệt, Thạch Sanh không chỉ chịu sự hãm hại của Lý Thông, mà còn bị hôn của đại bàng và chẵn tinh báo thù, chàng bị giam vào ngục. Cái ác ngày càng tăng dần về cấp độ thì ta cũng thấy cái thiện cũng ngày một trưởng thành, lớn mạnh hơn. Nhờ có tiếng đàn Thạch Sanh được giải oan, còn mẹ con Lý Thông phải chịu tội. Tiếng đàn chính là tiếng nói của công lý, nhờ có tiếng đàn mà mọi oan khuất của Thạch Sanh đã được hóa giải. Có một điều đặc biệt đó là Thạch Sanh không phải là người trừng phạt tội ác mẹ con Lý Thông mà chính đất trời đã trừng trị chúng. Qua chi tiết đó càng thể hiện rõ tấm lòng bao dung, độ lượng của Thạch Sanh với kẻ đã hãm hại mình. Câu chuyện kết thúc có hậu, Thạch Sanh lấy công chúa, công lí, công bằng đã được thực thi.

Truyện Thạch Sanh không chỉ phản ánh quá trình đấu tranh thiện ác mà còn thể hiện lòng yêu chuộng hòa bình của nhân dân ta. Lấy công chúa, Thạch Sanh trải qua thử thách cuối cùng: thu phục các nước chư hầu. Với niêu cơm thần và tiếng đàn thần các nước chư hầu phải ngả mũ xin hàng. Chi tiết niêu cơm thần và tiếng đàn thần là hai chi tiết có nhiều giá trị, ý nghĩa. Niêu cơm thần thể hiện mơ ước, khát vọng cuộc sống ấm no, hạnh phúc và tấm lòng nhân đạo của dân tộc. Tiếng đàn thần tượng trưng cho khát vọng hòa bình của nhân dân ta. Trải qua rất nhiều khó khăn thử thách, Thạch Sanh đã đến được bến bờ hạnh phúc, chung sống cùng công chúa và cai trị đất nước. Đây là phần thưởng xứng đáng cho đức hạnh cũng như tài năng của Thạch Sanh.

Để tạo nên sự hấp dẫn ta không thể không nhắc đến những nét đặc sắc về mặt nghệ thuật. Thạch Sanh là một truyện cổ tích có cốt truyện hấp dẫn, giàu kịch tính. Xây dựng hai tuyến nhân vật đối lập: Thạch Sanh đại diện cho cái thiện, mẹ con Lý Thông, hôn chẵn tinh, đại bàng đại diện cho cái xấu cái ác. Thông qua việc xây dựng hai tuyến nhân vật này nhân dân ta còn khẳng định một đạo lý ngàn đời đó là “Ở hiền gặp lành, ác giả ác báo”. Các chi tiết nghệ thuật được sắp đặt khéo léo, có quan hệ mật thiết với nhau. Ngoài ra, các chi tiết thần kì như cung tên vàng, đàn thần, niêu cơm thần cũng chứa đựng nhiều ý nghĩa sâu xa, thể hiện mơ ước, khát vọng của nhân dân.

Thạch Sanh là một trong những truyện cổ tích hay và đặc sắc nhất trong kho tàng truyện cổ tích Việt Nam. Truyện cổ tích Thạch Sanh đã xây dựng thành công hai tuyến nhân vật thiện và ác cùng với những chi tiết thần kì đặc sắc. Tác phẩm đã thể hiện niềm tin, mơ ước của nhân dân ta về đạo lý muôn đời “ở hiền gặp lành, ác giả ác báo”. Không chỉ vậy tác phẩm còn cho thấy tấm lòng nhân đạo và lòng yêu chuộng hòa bình của nhân dân ta.

Bài làm 3 - Phân tích truyện cổ tích Thạch Sanh ngắn nhất

“Àu ơi! Ví dầu cầu ván đóng đinh Cầu tre lắt lẻo gập ghềnh khó đi”

Lời ru êm ái, nhẹ nhàng đã gợi nhắc trong lòng chúng ta về tuổi thơ ngọt ngào bên chiếc võng, nhưng mỗi một con người lớn lên không chỉ bằng lời ru dịu ngọt của bà, của mẹ mà còn bằng cái nôi từ những câu chuyện cổ tích. Đó là thế giới của công bằng, của chân lí chất chứa biết bao bài học làm người quý giá mà bà và mẹ đã truyền dạy cho chúng ta như những bài học đầu đời. Truyện cổ tích “Thạch Sanh” là một trong số những câu chuyện rất đời quen thuộc và thể hiện rõ điều đó thông qua việc kể về người dũng sĩ Thạch Sanh vượt qua nhiều thử thách để cứu người, đồng thời vạch mặt kẻ xấu và chống quân xâm lược.

“Thạch Sanh” là chuyện cổ tích kể về cuộc đời của kiêu nhân vật dũng sĩ và có tài năng lạ kì. Ngay từ phần mở đầu, tác phẩm đã thể hiện rõ điều đó. Sự ra đời của Thạch Sanh đã được tác giả dân gian thần kì hóa để dự báo về tài năng, phẩm chất phi thường của chàng về sau. Chàng vốn là thái tử, con trai của Ngọc Hoàng đầu thai xuống trần gian và người mẹ mang thai qua mấy năm, khi người bố mất thì chàng mới được sinh ra. Chẳng bao lâu, người mẹ qua đời và sau đó, chàng được thiên thần truyền dạy võ công và phép thần thông. Như vậy, Thạch Sanh hiện lên là một người có sự hài hòa giữa những điều bình thường và phi thường, trong đó cái phi thường là yếu tố nổi trội hơn.

“Thạch Sanh” là bài ca ngợi ca về sự chiến thắng của cái thiện trước cái xấu, cái ác. Chàng dũng sĩ đã phải vượt qua rất nhiều thử thách như giết chằn tinh, giết đại bàng, bị Lí Thông hãm hại và bị bắt giam trước âm mưu của linh hồn chằn tinh và đại bàng. Ở mỗi một thử thách, con người chàng lại thể hiện những phẩm chất đáng quý. Đầu tiên, chàng là người thật thà, sẵn sàng giúp đỡ người khác khi kết nghĩa huynh đệ với Lí Thông và cả tin đi canh miếu thờ. Và với sự gan dạ, dũng cảm, chàng đã giết chết chằn tinh, đem lại sự bình yên cho dân làng, sau đó chàng cũng là người bắn trọng thương và tình nguyện xuống hang sâu giết đại bàng, cứu công chúa, cứu con trai vua Thủy Tề. Chàng làm việc này không xuất phát từ việc được trọng thưởng mà từ tấm lòng nghĩa hiệp, không khoan nhượng trước cái xấu, cái ác. Sau khi giải được nỗi oan ngục thất và kết hôn cùng công chúa, Thạch Sanh đã dùng tiếng đàn của mình đánh lui mười tám nước chư hầu mà không hề gây ra bất cứ sự thương vong chết chóc nào giúp chúng ta thấy được chàng là người trọng nghĩa, yêu chuộng sự hòa bình.

Để làm nổi bật phẩm chất của Thạch Sanh, tác giả dân gian đã xây dựng nên hình tượng nhân vật phản diện là Lí Thông. Hắn ta hiện lên với bản chất của một con buôn gian xảo, tham loạn, luôn toan tính để lợi dụng người khác. Tàn nhẫn hơn, để đạt được mục đích của mình, hắn không ngần ngại đẩy người anh em kết nghĩa của mình vào bước đường cùng, vào chỗ chết. Vì thế, dù được Thạch Sanh tha mạng, nhưng mẹ con hắn vẫn không thoát khỏi sự trừng phạt. “Lưới trời lồng lộng, tuy thưa mà khó thoát” nên cuối cùng, hắn bị sét đánh chết và hóa thành bọ hung, thể hiện quan điểm rất rõ ràng của nhân dân ta về cái thiện, cái ác. Đó là chân lí “ở hiền gặp lành” và “ác giả ác báo”.

Khi đặt chân vào thế giới cổ tích vô cùng bao la rộng lớn, chúng ta luôn được khám phá vô vàn điều kì thú, đặc biệt là bắt gặp rất nhiều chi tiết tưởng tượng thần kì và giàu ý nghĩa. Trong câu chuyện “Thạch Sanh” cũng thế. Sự ra đời của khác thường của Thạch Sanh đã được thần kì hóa để dự báo những điều phi thường. Những đồ vật như cây đàn, niêu cơm cũng được nhân dân lao động thần kì hóa để thể hiện khát vọng về công lí, về hòa bình.

Như vậy, thông qua hình tượng người anh hùng lí tưởng là chàng Thạch Sanh, nhân dân ta đã gửi gắm mơ ước về một xã hội lí tưởng của sự công bằng, về niềm tin đạo đức ở những phẩm chất tốt đẹp của con người cùng lí tưởng nhân đạo, lòng yêu hòa bình của nhân dân ta. Trong kho tàng cổ tích Việt Nam, chúng ta có thể tìm thấy rất nhiều những tác phẩm có mô típ về người dũng sĩ và phản ánh ước mơ, khát vọng của nhân dân lao động.

Bài làm 4 - Phân tích truyện cổ tích Thạch Sanh ngắn gọn

Trí tưởng tượng phong phú và kì diệu của nhân dân ta đã sáng tạo nên những truyện cổ tích óng ánh, muôn sắc màu, vừa lấp lánh vẻ đẹp kì ảo, vừa giàu tính nhân văn Việt Nam, vừa có

khả năng bồi đắp nên những tư tưởng tình cảm và ước mơ cao đẹp cho con người. Thạch Sanh là một trong những sáng tác ấy.

Thạch Sanh là truyện cổ tích tiêu biểu về nhiều phương diện.

Thứ nhất, về bố cục và kết cấu. Truyện có một bố cục tương đối hoàn chỉnh: có sự ra đời, lớn lên và hình thành tài năng của nhân vật đại diện cho công lí và chính nghĩa; có những chặng đường phiêu lưu để thử thách và rèn luyện tài năng và phẩm chất của nhân vật, có kết thúc có hậu. Truyện Thạch Sanh mang hình thức kết cấu phổ biến của truyện cổ tích kết cấu song tuyến. Hơn nữa, đây là kết cấu đặc trưng của nhóm truyện cổ tích thần kì.

Hai tuyến nhân vật chính diện và phản diện trong truyện bao gồm có cả con người và lực lượng siêu nhiên, thần kì.

Ở tuyến nhân vật chính diện có: Thạch Sanh, vua, công chúa, thái tử con vua Thủy Tề, ngọc Hoàng và vị thiên sứ, chiếc đàn thần và niêu cơm thần.

Ở tuyến nhân vật phản diện có: Mẹ con Lí Thông, trăn tinh, đại bàng.

Những thử thách đặt ra cho nhân vật chính diện cũng được, sắp xếp theo hình thức tăng tiến: thử thách sau ngày một khó khăn, phức tạp hơn thử thách trước. Do vậy mà chiến công, tài trí và phẩm chất của chàng dũng sĩ Thạch Sanh ngày càng được tô đậm.

Cũng về kết cấu phải kể đến một số mô típ quen thuộc của cổ tích như tiếng đàn thần kì và niêu cơm thần kì. Đây vừa là vũ khí của Thạch Sanh vừa là tấm lòng và tình cảm của chàng.

Thứ hai, về xây dựng nhân vật. Nhân vật Thạch Sanh mang trong mình đầy đủ những đặc điểm và phẩm chất cần thiết của nhân vật cổ tích. Ở chàng hội tụ đầy đủ những đặc điểm của con người bình thường và những nét khác thường chỉ có ở nhân vật cổ tích. Thạch Sanh không phải ai xa lạ, chàng là con của một gia đình nông dân lao động nghèo và tốt bụng. Chính gia đình là cái nôi đã nuôi dưỡng phẩm chất thật thà, chất phác và nhân hậu nơi chàng. Cuộc đời chàng từ lúc sinh ra, đến khi trưởng thành, là cuộc sống kiếm củi nghèo khổ và lương thiện. Thạch Sanh chính là hình ảnh, bóng dáng của nhân dân lao động.

Tuy nhiên, để tô đậm vẻ đẹp của nhân vật lí tưởng và làm tăng tính hấp dẫn cho câu chuyện, tác giả dân gian đã khoác cho Thạch Sanh chiếc áo kì ảo của cổ tích. Tức là điểm tô cho nhân vật những cái khác thường. Sự kì lạ về nguồn gốc xuất thân (Thạch Sanh ra đời là do Ngọc Hoàng sai thái tử xuống đầu thai làm con hai vợ chồng ông lão tiều phu); kì lạ về sự ra đời (bà mẹ mang thai trong nhiều năm mới sinh ra Thạch Sanh), kì lạ về tài trí (được thiên thần dạy cho đủ các môn võ nghệ và phép thần thông). Khoác cho nhân vật chiếc áo mờ ảo về nguồn gốc, sự ra đời và tài trí, nhân dân mong muốn Thạch Sanh sẽ lập được nhiều chiến công thần kì, vung lưỡi rìu của mình lên để quét sạch cái xấu, cái ác trong xã hội, lập lại công lí và công bằng cho người lương thiện.

Cũng như mọi nhân vật lí tưởng trong cổ tích, Thạch Sanh cũng phải trải qua những chặng đường phiêu lưu, những thử thách đầy khó khăn, trắc trở.

Lần một: Bị mẹ con Lí Thông lừa đi canh miếu thờ, thế mạng, diệt trần tinh

Lần hai: Xuống hang diệt đại bàng cứu công chúa, bị Lí Thông lấp cửa hang.

Lần ba: Bị hôn trần tinh và đại bàng báo thù, bị bắt hạ ngục.

Lần bốn: Sau khi kết hôn với công chúa, phải đối phó với quân của mười tám nước chư hầu hội binh kéo sang đánh.

Đặt nhân vật vào những tình huống như vậy, tác giả dân gian một mặt muốn thử thách chàng, một mặt muốn khẳng định tài năng và phẩm chất của chàng.

Và quả thực, qua những thử thách, Thạch Sanh đã bộc lộ được những phẩm chất hết sức quý báu. Chàng vẫn giữ nguyên được sự thật thà, chất phát, nhân hậu vốn có, bộc lộ được tài năng và tôi luyện thêm sự dũng cảm, lòng yêu chuộng hoà bình.

Không chỉ đặt nhân vật Thạch Sanh trong những tình huống thử thách, tác giả dân gian còn đặt Thạch Sanh trong thế đối lập với nhân vật phản diện Lí Thông về tính cách, hành động. Thạch Sanh càng thật thà bao nhiêu thì Lí Thông càng xảo trá bấy nhiêu, Thạch Sanh càng vị tha bao nhiêu thì Lí Thông càng ích kỉ bấy nhiêu, Thạch Sanh càng nhân hậu bao nhiêu thì Lí Thông càng độc ác bấy nhiêu. Sự đối lập giữa Thạch Sanh với Lí Thông là sự đối lập giữa thiện và ác, chính nghĩa và phi nghĩa.

Nhân vật Thạch Sanh được đặt trong thế đối lập với Lí Thông và trong thế tương quan với các nhân vật chính diện khác, đặc biệt là với những lực lượng thần kì như thiên thần, vua Thủy Tề. Nhờ có sự giúp đỡ của họ mà Thạch Sanh đã chiến thắng cái thế lực hung ác, vạch mặt được kẻ vong ân bội nghĩa.

Thứ ba, về mặt ý nghĩa của truyện. Thạch Sanh là một truyện cổ tích chứa đựng nhiều ý nghĩa. Từ câu chuyện chàng dũng sĩ diệt chằn tinh, diệt đại bàng cứu người bị hại, vạch mặt kẻ vong ân bội nghĩa, chống quân xâm lược, truyện đã thể hiện ước mơ và niềm tin của nhân dân ta về đạo đức, công lí xã hội, lí tưởng nhân đạo, lòng yêu chuộng hoà bình, ước mơ và chân lí về sự chiến thắng của cái thiện đối với cái ác.

Với những đặc điểm như trên, có thể khẳng định rằng; Thạch Sanh là một trong những truyện cổ tích tiêu biểu nhất và hấp dẫn nhất của kho tàng cổ tích Việt Nam, làm xúc động và say mê nhiều thế hệ bạn đọc.

Nhằm giúp các em học sinh học tốt Tập làm văn lớp 6, doctailieu.com đã tổng hợp tất cả các bài [Văn mẫu lớp 6](#) tập 1, tập 2 hay nhất, chọn lọc với đủ các dạng bài: Văn kể chuyện và miêu tả, [văn tóm tắt - diễn cảm - phát biểu cảm nghĩ](#) cho các em học sinh có tham khảo.